RUSKI INWALID

N°. 66.

WTOREK 20. Marca 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości zagraniczne: Niemcy. Szwaycaryia. Niderlandy. Francyia. Angliia. — Rozmaite wiadomośći. — Ogłoszenie.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

Z Berlina, 5. *Marca.*

Król mianował Hrabiego Karola *Hacke* Szambelana, Marszałkiem dworu J. K. M. Xięcia *Fryderyka Prusskiego.*

Według doniesień z Szląska, zamek w *Kamentz* należący do Króla Niderlandskiego, stał się zdobyczą przypadkowego pożaru.

Organizacyia wyższych sądownictw w *Magdeburgu*, w *Halberstadt* i w *Clèves* iuż iest skończoną. Pierwszemi prezydentami są: PP. *de Klevenow*, *de Biedersée*, i *de Muntz.*

Z Wiednia, 5. *Marca.*

Deputowani z rozmaitych prowincyi Węgierskich mieli szczęscie 15. Lutego otrzymać posłuchanie, na którem składali powinszowania Jch. C. M. Hrabia *de Cohary* Vicekanclerz, prowadził deputacyią na posłuchanie w zastępstwie Hrabiego *d'Erdödy* Kanclerza dworu Węgierskiego, będącego w niedyspozycyi zdrowia.

— Deputowani od Stanów Koryntyi maiąc naczele swomi Xięcia Franciszka *Orsini de Rosenberg*, 27 tegoż miesiąca składali swoie powinszowania Jch. C. M.

— Baron *d'Ompteda* Minister pełnomocny Hannowerski przy dworze Rzymskim, przybył tu 1. b. m.

— Znaczna liczba okrętów Austryiackich naładowana produktami kraiomemi rozwinie wkrótce żagle pod dowodztwem posła naszego Hrabiego *d'Elz* do Brezylii. Podobało się opatrzności, aby okręta nasze za sczęsliwych dzisieyszego Monarchy rządów wyszły raz pierwszy na przestrzeń *Oceanu Atlantyckiego.*

S Frankfortu, 10. *Marca.*

Dnia wczorayszego przybył tu Hrabia *Fleming* Minister pełnomocny Króla Prusskiego, przy dworze Brezylskim.

Także dnia wczorayszego przeiechał tędy powracaiący z Sztutgardu do Kassel P. *Jasmund*, Minister-Stanu Króla Würtembergskiego.

Z Hannoweru, 5. *Marca.*

Minister Stanu i Gabinetu d'Arnswaldt wyiechał przed kilko dniami do Göttingen, dla urządzenia tam biura sprawiedliwości.

Od brzegów Menu, 11. *Marca.*

Utrzymuią niektórzy z mieszkańców Frankfortskich, iż godziną przed straszną burzą, ktora b. m. napadła tameczne okolice w nocy o godzi

trzeciey, dało się czuć trzesienie ziemi. Burza takowa rościągała się od Paryża aż do Munich.

— Przy terazniejszym podziale Bawaryi na 8 cyrkułów, trzeba wiedzieć iż to Królewstwo w roku 1808 było podzielone na 15 cyrkułów, w których na 1636½ milach kwadratowych, liczono 3,231,570 mieszkańców. W roku 1809 Bawaryia podzieloną była na 9 cyrkułów, chociaż na mocy Wiedeńskiego traktatu obszerność iey powiększoną została do 1736 mil kwadratowych, a ludność do 3,800,000 głów. W terazniejszych 8 cyrkułach zawiera Bawaryia 1480 mil kwadratowych ziemi, i 3,460,000 dusz mieszkańców. W zamianę nowo-odciętych od Królewstwa tego wielkorządstw: *Tyrola*, *Forarlberga*, *Hausrukfirtela*, *Innfirtela* i części *Saltzburga* — dołączone są: *Würtzburg*, *Aszaffenburg*, część *Fuldskiego* i *Darmsztadskiego* wielkorządstwa, większa połowa byłego za Renem *Montonerskiego* departamentu, i część departamentu *Sarskiego*.

— Zewsząd dochodzą smutne wiadomości o strasznych wylewach, i wybrzeżeniach rzek przez ciągłe deszcze, wszędzie panuią burze przy strasznych piorunach. Osiadłoście po nadbrzegami Elby niezmiernie ucierpiały. Woda powywracała budowle, i ogrody, zaniosła mułem łąki i pola. Takowa obfitość wody iest bezprzykładna.

Szwaycaryia.

Z Berne, 6. *Marca.*

Kommissyia woienna federacyyna ustanowiona na ostatnim Seymie, rospoczęła zawczora czynności swoie.

P. *de Schraut* Minister pełnomocny Austryiacki, wszedł wznoszenia się z wielu kantonami Szwaycaryi wschodniey i zachodniey względem obrachunku ich pretensyi, za dostarczaną żywność dla woyska Austryiachiego w czasie kampanii 1813 i 1815 roku. Pełnomocnik oświadczył, iż chce m się wypłacić przez dostarczenia soli.

Xiąże *Gustaw Meklemburgsko - Szweryński* przybył do Schafhouse 28. Lutego, i nazaiutrz poiechał do Jenewy.

Piszą z Jenewy: iż w nocy 26. Lutego widziano słup ognisty, który s szparkością błyskawicy z bayionu mieyskiego gdzie się ukazał, przeniosł się na równinę *Plainpalais*, i tam zupełnie zniknął. Ponieważ takowe zdarzenie miało mieysce w ten sam dzień, w którym pomnik wystawiony na pomienioney równinie, poświęcony pamiątce *Rousseau* był zniesionym, zabobonni ludzie utrzymuią, iż takowy słup ognisty niczem innem niebył, iak duchem *Rousseau* obywatela tey krainy wsławioney przez niego, odgrażaiącym się za zniewagę mu wyrządzoną, i wynoszącym się z niewdzięczney oyczyzny.

— Dochodzą odgłosy z Niderlandów o maiącey nastąpić wkrótce odmianie w Ministeryiach, ale dodaią, iż nowiny takowe potrzebuią potwierdzenia.

Piszą także, iż Xiąże *de Gavre* ma bydz przeznaczonym na Gubernatora Flandryi wschodniey.

Niderlandy.

Z Bruxelli, 6. *Marca.*

Jeszcze Wielki Xiąże Rossyiski *Mikołay* nieprzyiechał do *Maubeuge*, główney kwatery woyska Rossyiskiego; Hrabia *Woroncow* iest w Paryżu. W krotce uda się na powrót do pomienioney główney kwatery, w celu przyięcia Wielkiego Xięcia *Mikołaia*, który zaraz po swoim przybyciu będzie w naszey stolicy.

— Radcy wyższego Sądownictwa sprawiedliwości, wykonali dnia wczorayszego przysięgę w obecności P. *Wantelée*, będącego w znaczeniu 1° Prezydenta.

— Dnia wczorayszego poczęto pracoacać nad zbudowaniem nowego teatru, który ma bydź godnym tey stolicy, i skończonym przed następuiącą zimą.

— Już od dawna kupcy tuteysi prosili o otwarcie drogi s *Tongres* do *Trondi* przez *Looz*. Dnia wczorayszego nastąpił skutek prozb takowych, i droga otwartą została przy odgłosie dzwonów, i okrzykach *Niech żyie Król*.

Pokazuie się z odpowiedzi dziennika *Libéral*, daney na oświadczenie redaktora *Karla żołtego*, iż redaktorami pierwszego byli: żyd *Izaak Guyet*, i nieiakiś *Lemaire* towarzysz iego, a teraz sam ieden żyd *Izaak Guyet* iest głównym redaktorem prawdziwego *Libéral*.

Ceremonia Chrztu Nowonarodzonego Xiążęcia odbędziesię 24. b. m. w kościele XX. Augustyianów. Uroczystość ta ma się odprawiać z wielka okazałością. Mówią iż J. K. M. Xiężna *d'Orange* matka naszego Monarchy, wkrótce tu przybędzie w celu znaydowania się przy tym obrzędzie.

Francya.

S Paryża, 8. *Marca.*

Xiężna *Berry* zaczyna powracać do zdrowia, dotąd iednak wielką cierpi słabość.

Poseł *Cesarza Rossyizkiego* Hrabia *Bozzo di Borgo* ma się zupełnie lepiey, doktorowie niepozwalaią mu iednak wyieżdzać.

— *Patris* typograf aresztowanym został. Znalezione u niego przed kilku dniami dzieło pod tytułem: «o amnestyi oswiadczoney przez roskaz 13. Listopada 1816 roku woyskowym, którzy poszli za Królem do Gand.»

Na posiedzeniu Izby Deputowanych 5. b. m. rozbierany był tytuł *o kassie umorzenia długów*. PP. Maccarthy, Benoist i Villefranche byli przeciwko proiektowi kommissyi, a P. Laine, bronił iego. Wielki Kanclerz mówił także za proiektem. Izba zamknąwszy rostrząsania, wzięła się do głosowania, i tytuł pomieniony przyiętym został znaczną większością głosów.

Izba przyieła po tem tytuł 12 o przepisanym porządku, według którego ministrowie co rok będą podawac rachunki wydatków w ich departamentach. Wotowała także nad artykułem 4^{m} tytułu I^{o}, sciągaiącym się do woyska, który odesłanym został do kommissyi, i tam został przyiętym po niektórych sprostowaniach.

Anglia.

Z Londynu, 7. Marca.

Pożyczki Amerykańskie nieprzychodzą do skutku. P. *Baringh* zrzekł się w tey mierze wszelkich z swey strony starań.

— Xiężna *Walli* pisała do swoiego Marszałka dworu Pułkownika *St. Leger*, iż wkrotce znowu ma powrócić do Anglii, zalecaiąc mu uczynić wszelkie przygotowania w zamku *Kensyghtonskim* na iey przybycie.

— J. C. M. Wielki Xiąże Rossyiski *Mikołay* wyiedzie z *Dover* 13. b. m.

— Wszyscy Angielscy oficerowie znayduiący się w służbie Portugalskiey odebrali roskazy nayrychleyszego powrótu do pułków swoich. Lord *Beresford* wyiechał z Lizbony, w celu udania się za granice. Wszystko to pochodzi s przyczyny niezgody między Hiszpaniią i Portugaliią.

— W okolicach *Torbe* w Irlandyi znayduią się liczne kupy rozboyników. To bezwątpienia iest skutkiem wysokiey ceny żywności, iaka teraz iest w tey prowincyi.

— Na posiedzeniu wyższego parlamentu 4. b. m. Xiąże Rejent oswiadczył przez kommissarzy swoich zezwolenie na podniesienie aktu *Habeas Corpus* w następuiących wyrazach:

« Przez akt podwiesienia postanowiono: aby od dnia, kiedy zezwolenie Królewskie nadało onemu moc prawa, wszyscy ci, którzy z roskazu rady sekretney za podpisaniem przez szesciu oney członków, albo przez iednego z Sekretarzy Stanu J. K. M. znayduią się, lub ieszcze będą się znaydować w więzieniach, byli w nich zatrzymani aż do 1. Lipca 1817 roku, niemogąc bydz wziętemi na poręke. Oraz aby żaden z sędziow pokoiu, lub inny iaki kolwiek, nieśmiał żadnego względem takich ludzi stanowić wyroku, ani ich uwalniać przed 1. Lipca 1817 roku, chybaby nato nastąpił osobny roskaz rady sekretney Królewskiey. » Akt takowy zwiększą ieszcze scisłością ma się wykonywać w Szkocyi aniżeli w Anglii.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

W Danii w Okolicach *Odenzeyskich* 2. b. m. padał *deszcz ognisty*, i im bliżey był ziemi, tym z większą padał szparkością.

16 osob dzieci idąc na katechizm do plebana w Hameln, potonęły na przewozie przez *Wezer*.

Ogłoszenie.

Kommissyia dla urządzenia interessów Radziwiłłowskich ustanowiona, od dnia 14 teraźnieyszego miesiąca i roku przeniosłszy posiedzenia swoie z Nieśwża *do miasta* Wilna, *i ciągle one odbywać maiąc włożony na siebie obowiązek; wszystkie interessowane osoby obwieszcza o tém co następuiu:*

1mo. Kredytorowie i pretensorowie, w massie po zeszłym Xięciu Dominiku *Radziwille* pozostałey, dochodzący Summ i iakichkolwiek należytości, podług artykułu 39 organizacyi, pod upadkiem onych, obowiązani w przeciągu roku iednego od daty ninieyszego obwieszczenia stawić się w Kommissyi, pretensyie swoie usprawiedliwić, i dokumenta złożyć. Stawienie się nietylko osobiste, lecz przez umocowanych Plenipotentów, lub Adwokatów przyięte bydź może; a do spełnienia stanności w oznaczonym czasie, obowiązani są wszyscy kredytorowie i pretensorowie, bez wyłączenia w przeciągu roku iednego od daty ninieyszey w poparciu swych pretensyy, wynieść koniecznie zapozwy, i w rejestra właściwe w Kommissyi postanowione wpisać aktoraty, których przypadnienia czy to osobiście, czy to przez Plenipotentów, lub Adwokatów, ze wszelką gotowością i dowodami pilnować. A gdy poprzedniém ogło-

szeniem dnia 15 Xbra przeszłego 1016 roku uczynionėm, termin fixe oznaczonym nie został; przeto uwiadomia się ninieyszém, że takowy rozciąga się tylko do dnia 1 Lutego następnego 1818 r. Termin wspomniony iest ostatecznym, i ktokolwiek z kredytorów i pretensorów do czasu upłynienia onego nie wyniesie zapozwów, i nie wpisze aktoratu, stosownie do wyrażonego punktu organizacyi, utraci nazawsze prawo poszukiwania swych należytości, i takowe za upadłe uważać się będą.

2do. Pozwy ze strony kredytorów i pretensorów, do massy zeszłego Xięcia Dominika *Radziwiłła* pretensyie stosuiących, podawane bydź powinny, w mieście *Wilnie*, przez Woźnych Jeneralnemu Prokuratorowi massy, iakim iest JW. Jan *Chodźko* Orderów *Stey Anny* 2giey klassy i *Sgo. Włodzimierza* 4go stopnia Kawaler, a w przypadku iego niebytności w *Wilnie*, prawnemu od massy Plenipotentowi, który sobie zastępstwo Prokuratora powierzone mieć będzie. Pozwy maią bydź pisane formą zwyczayną, z wyrażeniem po krótce pretensyy, wspieraiących one dowodów i żądań, z iakiemi kto do Kommissyi przychodzi. Też pozwy przed upłynieniem dwóch Niedziel od czasu podania, koniecznie zeznawać należy; a zeznania czynić się maią w Kancellaryi Kommissyi, przed Rejentem Aktowym. Za takowemi pozwami aktoraty nie wprzód, iak po wyyściu sześciu Niedziel, od daty podania tychże pozwów wpisywać można.

3tio. Nawzaiem Prokurator massy, wynosząc zapozwy po debitorów i inne z iakiego kolwiek bądź względu massie odpowiedzieć powinne osoby, obowiązany kłaść one sposobem zwyczaynym przez Woźnych, na maiątkach Obywateli, w Guberniiach Mińskiey, Wileńskiey, Grodzieńskiey, Wołyńskiey, Podolskiey, Białoruskiey, Inflantskiey, Kurlandskiey, i Obwodzie Białostockim osiadłych, z terminem sześcio-niedzielnym; Obywatelom innych odległeyszych Guberniy Rossyyskich, i Królestwa Polskiego osiadłym, z terminem dwunasto-niedzielnym; wszystkim zaś innym za granicą mieszkaiącym, z terminem półrocznym; nieosiedli w odległeyszych Rossyi Guberniiach, w obcych Państwach lub gdzie kolwiek znayduiący się, pozywanemi będą przez Gazety, i po takich cytacie do drzwi sądowych przybiiane bydź powinny. A tak pozwani są obowiązanemi stawić się w Kommissyi, w przypadku niestanności, sprawy, które ieszcze w żadney inney Magistraturze roztrząsanemi i sądzonemi nie były, zawieszone będą na kondemnatach podług kolei processu; i tak w sprawach summaryynych ieden, a w innych ordynaryynych dwa kontumacyyne Dekreta, po nich zaś ostateczne spór kończące wyroki, chociażby przy niestawieniu się stron, wyrzeczone będą, iak gdyby oczewiście zapadły.

4to. Sprawy graniczne podług Artykułu 42 organizacyi, należą do Sądów zwyczaynych granicznych.

5to. Ponieważ wszelkie układy z Kredytorami, Possessorami, Debitorami, i innemi osobami, bez wiedzy i approbaty Kommissyi zawierane bydź nie mogą; przeto dla dogodnieyszego onych traktowania, ustanawia się w mieście *Wilnie* ieden termin, każdorocznie dnia 11. Kwietnia v. s. Wszelkie zatém na innych kontraktach umowy, dopóki ninieysza trwać będzie Kommissyia, co do interessów massy Xięcia Dominika *Radziwiłła* tyczących się, ustaią; a odtąd tylko w *Wilnie*, w terminie powyższym traktowane będą; a stosownie do ninieyszego postanowienia, wszyscy Possessorowie zastawni, arędwni, i debitorowie massy Xięcia Dominika *Radziwiłła*, należne od nich dopłatki, summy dzierżawne, kapitały, i tym podobne, iakie opłacać na Kontraktach Kiiowskich, Mińskich, Nowogrodzkich, i Wileńskich byli powinni, maią wnosić na terminie teraz naznaczonym 11. Kwietnia v. s. w mieście *Wilnie*, do Jeneralney kassy Kommissyi, za kwitami Kassyiera; wyłączaią się tylko od tego wypłaty do Kontraktów Sto. Jańskich przywiązane, które w dniu dwunastym Junii v. s. zawsze iednak w mieście *Wilnie* do kassy Jeneralney wnosić należy. Zadne opłaty w innych mieyscach, i za kwitami innych osób, a nie Kassyiera Jeneralnego nastąpione, przyiętemi nie zostaną, i za nieuskutecznione uważać się będą. Dla powszechney o tém wiadomości i koniecznego we wszystkiém, powyższych przepisów spełnienia, ninieysze obwieszczenie umieszcza się w Gazetach kraiowych. — Datt w Wilnie 1817 roku Stycznia 31 dnia.

Alexander *Pociey*, Prezes.

W St. Peterzburgu, w Drukarni Karola Kraya.